

Kaleva 17.1.2022

Jäälissä on pistetty tuulemaan

■ Talkoobuumi alkoi yli 10 vuotta sitten Jäälinjärven kunnostuksella eikä loppua näy.

■ Talvella talkoolaiset ylläpitävät Koitelin erämaalatua ja talvipyöräilyreittiä sekä Jäälinjärven ulkoilubaanaa.

ELINA URSIN, TEKSTI // MAIJU POHJANHEIMO, KUVAT

Koska Oulun kaupungin resursseilla ei voida täyttää kaikkien asukkaiden toiveita kaikkialla, jääliläiset ovat ottaneet yhdessä tuumin enemmän vastuuta omasta asuinympäristöstään ja kehittäneet se niin hyväksi kuin tahoja riittää. Ja sitä on riittänyt kymmeniä tuhansia talkootyötunteja.

Esimerkkinä onnistumisesta on osaksi talkoilla tehty, yli kymmenen vuotta kestänyt Jäälinjärven kunnostustyö.

Talven aikana talkoilla huolletaan hiihtolatuja ja talvipyöräilyreittiä sekä aurataan ulkoilubaana Jäälinjärven ympäri. Mukana on yhdistyksiä, lajin harrastajia ja ihan tavallisia, omaa osaamistaan ja työpanosta tarjoavia jääliläisiä.

Jäälän luistelukentän koppisivousvuorossa ovat Veeti Koivula (vas.), Ellen Ronkainen ja Eevert Sieppi Jäälän koulusta.

Nuoriakin on saatu mukaan kantaan kortensa yhteiseen kekkoon.

Viime vuonna talkoilla tuunatun uuden urheilualan lämmittelykopin siivouksesta huolehtii Jäälin yläkoulun erityisluokkien oppilaat. Kiimingin Kiekkopojat vastaa kopin lukituksesta iltaisin ja viikonloppuisin.

Velvollisuus kutsuu aamuvälitunnilla oppilaita talkoisiin. **Ellen Ronkainen, Eevert Sieppi ja Vee-ti Koivula** suuntaavat yhdessä erityisopettaja **Terhi Salon** johdolla tien yli luistelukentän kopille.

Työ on tuttua ja sujuu nopeasti. Oppilaat tyhjentävät kopin roskikset ja lakaisevat lattian.

Ronkainen, Sieppi ja Koivula tietävät myös syyn, miksi yhteistä hyvää huolletaan ja pidetään kunnossa.

-Haluamme osallistua omalla työpanoksellamme talkoisiin. Haluamme myös, että kaikilla jäälläisillä on mukava käydä luistelemassa ja lämmittelemässä, nuoret kertovat.

Oulun kaupungin lahjoittama vanha toimistokoppi on osoittautunut todella tarpeelliseksi, kertoo alakoululaisten kanssa luistelemassa oleva erityisopettaja **Sanna Alalauri**.

-Vielä pari vuotta sitten oppilaat istahtivat lumihankeen, kun solmin vuorollaan kunkin luistimet. Menihän siinä hyvä tovi saada kaikki, lähes 40 oppilasta kentälle ja kentältä pois. Oli kyllä kylmää touhua ja sormet jäässä.

Mistä kumman syystä juuri Jäälissä yhteisön omatoimisuus on noussut huimaan suosioon?

Innostuksesta osaa parhaiten kertoa vesistökuunnostusta ja Jäälän omatoimista kehittämistä harrastava **Birger Ylisaukko-oja**, eläkkeellä oleva PVO-vesivoima Oy:n entinen toimitusjohtaja.

Kuunnostusbuumi sai alkunsa Jäälinjärvestä, kymmenen vuotta sitten perustetusta Kiimingin-Jäälän vesienhoitoyhdistyksestä.

Jäälinjärven tila oli 1990-luvulle tultaessa muuttunut huonompaan suuntaan. Pohjamuta tarttui iholle, järveen kertyi lietettä ja onkeen ei tarttunut kuin särki.

Keskikesällä järven yläpäähän virtasi tuloveden mukana ruskeita hiutaleita. Kukaan ei osannut sanoa, mistä hiutaleet tulivat.

Joukko jäälläisiä -vesistöasian tuntija Ylisaukko-oja mukaan lukien -kiinnostui ongelmasta ja halusi tehdä asialla jotakin.

Järvitalkoita tehtiin yli 12000

tuntia. Kiimingin-Jäälän vesienhoitoyhdistys sai rahallista tukea työhönsä muun muassa Kiimingin kunnalta, Pohjois-Pohjanmaan ely-keskukselta, Metsäkeskukselta ja viime vuosina myös Oulun kaupungilta.

Kyllä kannatti. Jäälinjärvestä ei ole ollut sinilevähaittaa vuoden 2015 jälkeen. Uimareita kiusannut limalevä on poistunut, ja järven kalakanta on kunnossa.

-Järven kunnostuksesta kasvu-alustansa saanut asuin ympäristön omatoiminen kehittäminen on saanut monenlaisia ilmenemismuotoja ja innostanut toimintaan uusia harrastajaryhmiä kuten maastopyöräilijät ja mönkijäharrastajat, Ylisaukko-oja kertoo.

Kun yksi työ saatiin hyvin vauhtiin, oli jo seuraavan vuoro.

Ylisaukko-oja muistaa, kuinka järvityön alkutaipaleella vesienhoitoyhdistykselle esitettiin vaellus- ja hiihtoreitin rakentamista Jäälän ja Koitelin välille. Vesienhoitoyhdistys kuitenkin arvioi, ettei reitti kuulunut sen tehtäviin.

-Yhdistyksen johdolla koottiin kuitenkin laajempi kokoonpano, johon tulivat Jäälän asukasyhdistys ja LC Jääli. Näiden toimijoiden yhteishankkeena toteutettiin Jää-

Asko Mäkäräinen (edessä) ja Jukka Heikkinen kuntoilevat ja tamppavat perässä vedettävillä autonrenkailla Koitelin erämäreitin pyöräuraa.

lin ja Koitelin yhdistävä erämaareitti vuosina 2017-2021. Lähes koko reitti on yksityisillä mailla. Suuri kiitos kuuluu maanomistajille.

Erämaareitin lisäksi käytettävissä on kaksi laavaa polttopuukatoksineen, lintutorni, näköalatasanne, kaivo ja yksi käymälä. Osa reitistä on pyörätuolikelpoista.

Talkootyötä erämaata halkovan reitin eteen tehtiin noin 3 000 tuntia. Koiteli-reittiin on saatu Oulun Seudun Leader-rahoitusta.

Suurella vaivalla yhdessä tehtyä Koitelin erämaareittiä pitää myös yhdessä hoitaa ja ylläpitää.

Joukko jääلیلäisiä talvipyöräilijöitä tamppaa Koitelin pyöräilyreitillä lihasvoimin. **Jukka Heikkinen** ja **Asko Mäkäräinen** vetävät perässään niskan taakse valjastetuilla valjailla raskaita auton renkaita.

Kalamäen laavulta Koiteliin on seitsemän kilometriä. Koko matkaa miehet eivät kerralla vedä, mutta sen verran, että kotona voi kertoa olleensa hikilenkilillä.

- Kesällä soralla vahvistettu pyöräreitin pohja kantaa talvella myös kävelijät, koiranulkoiluttajat ja polkujuoksijat, Heikkinen kertoo.

Erämaareitin latupohjaa moottorikelkalla kunnostava **Otto Moilanen** keittää Kalamäen laavulla no-

kipannukahvit Heikkiselle ja Mäkäräiselle.

Eläkkeellä olevalle Moilaselle laiturien kunnostus on kuntoa ja mieltä kohottava harrastus. Kesällä Moilanen vaihtaa moottorikelkan mönkijään, pumpkaa lietettä kosteikoista, kunnostaa rakenteita ja osallistuu hoitokalastukseen.

- Kiva olla porukan mukana. Kun touhutaan, meininki on rento. Lähden hyvätuulisena takaisin kotiin, Moilanen kertoo.

Nuotion ääressä miehillä riittää juttua ja uusia ideoita heitetään ilmoille.

- Minulla on haave. Jos laittaisimme tulet erämaareitin varrelle. Reitistä saisi hienoja ilmakuvia, Mäkäräinen ehdottaa.

Vuonna 2017 Jääliin muuttanut Mäkäräinen toivottaa oululaiset tervetulleiksi tutustumaan jääلیلäisten aikaansaannoksiin nyt talvella.

Matka Oulun keskustasta Jääliin on vain 13 kilometriä.

- Toimeliaisuudellaan Jääli näyttää suuntaa koko Oululle.

Birger Ylisaukko-oja on huomannut puskaradiokirjoittelusta jääلیلäisten arvostavan omatoimisuutta ja talkoilla tehtyä työtä.

- Poikkeuksellisia ovat myös yksityishenkilöiltä saadut suuret ra-

halahjoitukset toiminnan tukemiseen, ja jääلیلäiset yrittäjät antavat panoksensa asukkaiden yhteiseksi hyväksi.

Vaikka talkoita tehdään ja ollaan omatoimisia, jääلیلäiset tekevät paljon yhteistyötä Oulun kaupunkiorganisaation kanssa.

- Useat vesienhoito- ja reittirakenteet sijaitsevat kaupungin mailla, joiden käyttöoikeuksista on sovittu. Vesistöjen kuntoon liittyviä ongelmia pohditaan säännöllisesti yhdessä ja liikuntapaikkoja koskevaa yhteydenpitoa on paljon.

Lisäksi latukaluston hankintaan ja Koiteli-reitin kunnostukseen on saatu avustuksia lähidemokratia-toimikunnalta, ja liikuntatoimi osallistuu latukuluihin.

Ylisaukko-oja ei halua rehvastella, mutta hänen tiedossaan ei ole yhtä omatoimista Oulun kaupunginosaa kuin mitä Jääli on.

Jos eripuraaääniä kuuluu, saa ottaa yhteyttä ja haastaa, Ylisaukko-oja lupaa.

- Hyvillä esimerkeillä voi innostaa ihmisiä omatoimisuuteen myös muualla Oulussa. Kaupungin rooli on mahdollistaa ja tukea meitä kaikkia. Olen huomannut, että virkamiehet lähtevät mukaan yhteistyöhön, kun ollaan tosissaan tekevässä. ☒

Jäälinjärvellä liikkumisen lisääntyessä mönkijäharrastajat ryhtyivät pari vuotta sitten auraamaan jäälle luistelu- ja kävelyuraa. Ari Ben-Baruch (oik.) on mukana baanan aurausringissä ja Antero Manninen (vas.) vetää moottorikelkalla latukonetta perässään. Talkoolaisia moikkaamaan tulleen Birger Ylisaukko-ojan (kesk.) pääasiallinen harrastus on Jäälän yhteisön omatoiminen kehittäminen.

Jäälän talviaktiiviteetteja

Koitelin talvipyöräreitin opasteet alkavat Jäälän Hietakujalta, läheltä monitoimitaloa, reitti jatkuu metsäiteitä pitkin Kalamäen laavulle ja siitä eteenpäin Koiteliin.

Pyöräreitillä voi myös kävellä.

Koitelin erämaaladulle on opastus Laivakankaan päiväkodin kohdalta Oulun kaupungin hoitaman Hönttämäen ladun kautta.

Jäälänjärven ladulta on yhdysla-

tu kaupungin ylläpitämälle Hönttämäen ladulle sekä jääliläisten hoitamalle Koiteli-ladulle.

Erämaaladun varrella olevissa infotauluissa kerrotaan muun muassa alueen luonnosta, metsätaloudesta, maankäytöstä ja historiasta.

Koiteli-ladusta lisätietoa kaupungin latuinfossa.

Jäälänjärveä kiertävän auratun baanan pituus on noin kuusi kilometriä,

hihtolatu on hieman pidempi.

Jääbaanalla voi kävellä, luisteluun se on epätasainen.

Koska Oulun kaupungin järjestämä jääkenttien hoidon taso on osoittautunut epätydyttäväksi, jääliläiset yritykset ovat sopineet urakoitsijan kanssa lisäkunnostuksista ja lupautuneet maksamaan kulut.